

ÖREBRO-KAROLINAREN

Utgiven av Sällskapet Örebro-Karolinare
i Stockholm

November 1947

Örebro-karolinaren

Utgiven av
Sällskapet
Örebro-karolinare
i Stockholm.

Redigerad av
Ordföranden

N:r 7

November 1947

FÖRORD.

Sjunde årgången av vår tidskrift underställes härmed läsekretsens välvilliga bedömande.

Ämnesvalet bjuder på den nyheten, att skolminnena inte längre äro hämtade från den phragmenska tiden, där sällskapets gamlingar förut brukat möta sina hågkomster från skoltiden. I stället har redaktören försökt ge sällskapets medel-ålders och yngre medlemmar skildringar, vilkas föremål de skulle igenkänna och känna sig hemmastadda med. Alltså: den phragmenska sagan är slut; den melanderska och lindska börjar. Som avslutning är tillfogad en tidlös satir, däri förf.-red. framställer till beskådande vissa svagheter i vår nutida bildning och vissa för all del förklarliga men dock skeva inställningar till skola och kultur hos vår svenska allmänhet.

- 2 -

TOM SIDA

Litet Liedgreniana.

Strödda hågkomster kring en aktad lärargärning.

Det är inträdesprovning till klass 2 i Karolinska läroverket hösten 1911. Kristendomsläraren anmodar en förhoppningsfull tendand att läsa upp en psalmvers efter fritt val. Den förhoppningsfulle börjar oförskräckt: "Din klara sol går åter opp . . .". Han kommer av sig. Tar ny fart igen: "Din klara sol går åter opp . . .". Så är det stopp igen. Läraren försöker se uppmuntrande ut: "Ja, så långt var det _ rätt. Och så gör vi ett nytt försök!" — "Din klara sol går åter opp . . . och . . . och kommer icke mer . . .". Definitivt stopp! — "Det var sorgligt, mycket sorgligt", säger den unge magistern och ser outgrundlig ut bakom den blänkande pincenén. Åhörarna fick sig givetvis ett gott skratt åt den fatala kontaminationen mellan morgon— och aftonpsalmens ord.

Detta är mitt första minne av den frejdade hymnologen, dåvarande adjunkten, sedermera lektorn och professorn, teol. d:r Emil Liedgren. I förstnämnda befattning verkade han i Örebro under åren 1908-1920, då han utnämndes till lektor i Västerås, en stad som han sedan förblivit trogen, icke blott efter det att han år 1939 hugnades med professors namn, heder och värdighet, utan även sedan han för några år sedan frånträdde lektoratet i egenskap av emeritus.

Karolinska läroverket har haft många utomordentliga lärare genom tiderna. Det är alltid vanskligt att jämföra storheter med varandra, men jag tror inte jag gör mig skyldig till någon överdrift, om jag säger att Liedgren varit en av denna skolas allra värdefullaste tillgångar. För den minnesgode lärjungen framstår i varje fall Liedgren som den idealiske läraren, och hans profil tecknar sig med en alldeles särskild skärpa mot bakgrunden av det övriga lärarkollegiet.

Inte för att vi pojkar hade något förstånd på de vidare vyer och djupare perspektiv, som hade fångat denne polyhistorns intresse och upptog hans tid vid sidan av det egentliga skolarbetet. Det finns ju som bekant ingenting mera självupptaget och egocentriskt än skolutgång. Det är först senare i livet man börjar intressera sig för andra människor och då också blir istånd att på ett någorlunda rättvist sätt bedöma sina forna lärare. Emellertid hade vi nog på känn, att L. var en överlägsen personlighet och ingen dussinlärare. Hans lärdoms aristokratiska utseende liksom hans fina takt och djupa humanistiska bildning ingav ovillkorligen respekt hos hans disciplar.

Att "busa" för Liedgren var närmast en absurd tanke. Därtill var han också alltför levande, intensiv och fångslande under lektionerna.

Inte heller kan jag erinra mig att vi hade vare sig öknamn eller smeknamn på honom, i varje fall inget som slog igenom — också det ett bevis på den respekt och vördnad, man hyste för honom.

Liedgrens huvudämnen voro kristendom och modersmålet. Jag betvivlar inte, att han med sin grundliga litteraturhistoriska bildning var en utmärkt lärare i svenska. Men då jag själv endast hade honom i kristendom, kan jag endast yttra mig om hans egenskaper som kristendoms lärare. Jag skattar mig emellertid lycklig att ha fått åtnjuta hans undervisning i detta ämne under hela realskolan.

Tyvärr blev det inte längre. Vi hade annars på den tiden en ovanligt god uppsättning ordinarie kristendoms lärare. Förutom Liedgren var det lektor A., adjunkterna H. och K. De voro alla gedigna och värdefulla lärarkrafter med var och en sin särskilda nådegåva. Jag minns att pojkarna skämtsamt karakteriserade deras olika sätt att förrätta morgonböerna: L. talade för gymnasisterna, H. för småbarnen, K. för alla och A. för sig själv. Det sista var ju lite elakt sagt om den gode A., men faktum är, att han med sin svaga, monotona röst verkade en smula sövande, så att många slog av mottagaren, för att använda en anakronism, eftersom radion då inte var uppfunnen. Jag tror säkert att han kom med många ”guldkorn” i sina predikningar, som en farbror på samma gata uttryckte det, och jag .

minns också, att jag under hans lektioner satt och beundrade hans verkligt suveräna förmåga att hålla långa föredrag över mycket abstrakta dogmatiska ämnen utan att ett ögonblick ”tappa tråden” eller brista i logisk klarhet. Men det hela gick antagligen över vår * horisont, eftersom jag faktiskt inte har något som helst minne av vad han sade, åtminstone så här långt efteråt. A. gav sällan några frågor, vilket ju kunde vara orsaken till en annan liten egenhet hos honom. Han ändrade nämligen sällan ett givet betyg. För detta är jag honom personligen mycket tacksam, eftersom jag vid flyttningen till gymnasiet hade fått A i kristendom för Liedgren. Detta fina betyg fick jag skam till sägandes utan större möda behålla för lektor A. ända fram till studentexamen.

Efter denna lilla sidoblick på kollegerna av facket återgår jag till Liedgren själv som kristendoms lärare. Vad han velat och syftat till i denna egenskap har han själv deklarerat i en uppsats i Västerås stifts julbok år 1944, betitlad: ”Att vara kristendoms lärare”. Vi, hans forna elever, ha med stor tacksamhet läst dessa hans självbekännelser, som ytterligare befästa de intryck vi fingo av honom under skoltiden: en lärare som verkligen ville något med sin undervisning och som också lyckades bättre än de flesta. Nu hör ju kristendomsämnet ingalunda till de lättaste att undervisa i. Det kräver så mycket mer av sin man än andra ämnen, om han verkligen vill ge något. Det gäller ju här att levandegöra och konkretisera andliga verkligheter, att liksom projiciera dem på det dagliga livet och omvärlden. Och en realskolegrabb har ju ännu inte hunnit samla så

värst stor erfarenhet av livet. Risken är att ämnet liksom inte tangerar hans eget plan, att det går över hans horisont. Det gäller då att finna greppet, att nå kontakt.

Liedgren måste ha suttit inne med denna hemlighet, att nå kontakt med sina pojkar, hans undervisning röjde mästartgreppet. På annat sätt kan jag inte förklara, att jag erinrar mig flera detaljer och visdomsord från hans lektioner än kanske från någon annans.

Han drog sig därvid inte för att använda ganska drastiska bilder och exempel. Jag tror att det var begreppet Jesu ställföreträdande lidande, som skulle redas upp under en lektion. Han drog därvid paralleller från det mänskliga livet, huru den ena människan får lida och offra sig för den andra, hur den ene måste utföra ett obehagligt arbete för att vi andra ska slippa ifrån det. "Tänk på det, när ni nästa gång ser gubbarna från renhållningsverket!" Och vi fick onekligen något att tänka på.

Jag minns också i detta sammanhang hur L. gjorde begreppet solidaritet levande för oss. En gång, det var 1914, och den landsomfattande pansarbåtsinsamlingen pågick. Listor cirkulerade i skolan. En officerssyngling stegar fram och presenterar en teckningslista för läraren i katedern. Liedgren skriver på, såsom jag har anledning att förmoda, med äkta fosterländskt patos, men samtidigt passar han på att ge oss en lektion i socialt ansvarskännande. "För att kunna ge det här bidraget måste jag nog avstå från tanken på en ny kostym till våren och slita på min gamla ett år till. Och så inskärpte han för oss meningen med det hela: det gällde ett offer för fosterlandet, och ett offer blir det aldrig om man bara ger av sitt överflöd. I offret ligger alltid försakelse i någon form. — Återigen "en nyttigh undervisning" och en tankeställare för tanklösa pojkar.

Vid ett annat tillfälle höll vi på med femte budet: "Du skall icke dräpa." I detta bud förbjuder ju Gud även sådana känslor som vrede, hat och oförsonlighet, varigenom vi skada vår nästa och bryta mot honom. Vi fick lära oss, att det var vår plikt att behärska oss, d. v. s. vara herre över oss själva och att kämpa mot alla lägre affekter. "Jag vet inte hur det skulle ha gått för mig i livet, om jag inte fått nåd att kämpa mot mig själv på den punkten, för jag måste bekänna, att jag som barn var och av naturen är mycket argsint av mig". Så ungefär föll hans ord. Och inte blev hans prestige lidande för den självbekännelsens skull, snarare tvärtom. Det var ju inget färdigt och fullkomligt helgon, som satt i katedern, utan en levande och kämpande människa. Och det imponerade mera på oss pojkar än något helgon. — Jag erinrar mig också hur L. vid genomgången av det sjätte budet rensade luften från den atmosfär av flabbighet och förskämdhet, som ofta rådde i skolpojkskretsar, så snart detta ämne vidrördes, och hur han inpräntade hos oss respekt och hövskhet i förhållandet till det motsatta könet. — Liedgren har ju vunnit sin största namnkunnighet som hymnolog.

Det låg honom också alldeles särskilt varmt om hjärtat att göra psalmbokens skatter kända och älskade, och han fann ofta anknytningspunkter i sin undervisning till psalmboken och dess författare.

Ingen kunde som han analysera en psalm och förklara dess arkaismer utan att förstöra dess poesi. Än idag sitter det i, vad vi fick lära" oss om parallellismerna i Psaltaren och parafaserna i den svenska psalmboken. Jag kan nog också tryggt våga påstå, att det var i det gemensamma intresset för psalmerna som Liedgren och jag "fann" varandra. Han blev tydligen angenämt överraskad att finna en elev, som kunde så mycket ur psalmboken utantill. Det var nog inte så vanligt. Förklaringen till mitt eget intresse för psalmboken ligger nog i de ord, som L. har satt som motto över en av sina hymnologiska studier, de wallinska psalmorden:

"och himlarösters återklang
blev hörd i jordiskt bröst."

Hos lärjungen liksom hos hans lärare hade den himmelska tonen förnummits och funnit gensvar redan i barnets själ. Den har sedan aldrig förstummats.

Om biskop J. A. Eklund, 1900-talets flitigaste svenske psalmist, har det sagts, att han själv inte var begåvad med någon sångröst. Det måste ha varit en svår prövning för den store psalmdiktaren. Liedgren har inte behövt känna några mindervärdeskomplex av denna orsak. Jag minns en julotta i en Örebrokyrka. Det var naturligtvis packat med folk, och jag kom inte längre än in i vapenhuset. Det var vackert så, även om vi stod som packade sillar och omöjligt kunde röra en arm för att få upp en psalmbok ur fickan. Det var under sådana förhållanden inte så lätt för oss därute i vapenhuset att stämma in i julens psalm. "Var hälsad . . ." gick väl hjälpligt och sjöngs väl också av spridda röster, eftersom den hör till de få psalmer, som svenska folket verkligen kan utantill. Men när så Luthers julpsalm: "Av himlars höjd oss kommet är . . ." skulle sjungas, var det bara en som "kunde". Med illa dold nyfikenhet, blandad med beundran, vände man sig om och såg på mannen, som med ljudelig trumpetande stämma sjöng alla 15 verserna rakt igenom, ej olik en av Karlfeldts "Kyrkosångare". Dengången kände jag mig mycket stolt över min magister. Vid ett annat tillfälle blev jag också imponerad. Jag måste en kväll besöka honom i hans hem i något ärende och blev visad in i hans arbetsrum. Det var som att komma in i den lärda forskningens egen verkstad, där L. själv satt som en annan "de lärda mödornas patriark" fördjupad i något arbete, omgiven av papper och folianter, som inte lämnade stor yta fri av bord och stolar och golv. Inte reflekterade man så mycket över det då, men efteråt frågar man sig, hur han kunde få tiden att räcka till för egna studier och forskningar, då han hela tiden hade en så pass krävande tjänstgöring både

vid stadens läroverk och dess flickskola samt dessutom gärna ställde sig till förfogande i det frivilliga kyrkliga arbetet i staden. Men så minns jag honom också mest på språng, mera sällan lugnt promenerande.

Som predikant såväl vid skolans morgonböner som vid olika tillfällen i stadens kyrkor utmärkte sig Liedgren för både djup och tankeklarhet och ett ofta originellt grepp på ämnet. Hans vackra, manligt sonora stämman bidrog att skapa helgd och högtid kring budskapet. Psalmvalet var, också det, ofta originellt, såtillvida att han gärna valde relativt okända psalmer, vilkas innehåll enligt hans mening förtjänade ett bättre öde än att alldeles förgätas.

Själv har ju Liedgren berikat vår psalmbok med åtskilliga nummer, vilkas omisskännliga psalmtön, innehållsliga pregnans och poetiska fullödighet skaffat honom ett erkänt hedersrum bland nutida svenska psalmförfattare. Jag behöver blott erinra om nr. 305 "Fader, du vars hjärta gömmer", nr. 414 "Ord av evighet", nr 532 "Mästare, alla söka, dig" samt nr. 533 "Min Gud är en väldig hjälte", samtliga tillkomna under örebroåren. I all synnerhet har den förstnämnda slagit igenom och blivit kär och älskad av allt Sveriges kyrkfolk. Jag hade för några år sedan en kyrkväktare, som sken som en sol var gång han fick sätta upp ifrågakavanden psalm på nummertavlan: "Idag får vi sjunga 305, kyrkoherden!" Till sist ett minne från de allra sista åren. Vi stötte en dag ihop i Carolinabacken i Uppsala och fick oss en pratstund om framfarna dagar. Jag undrade, om han inte som pensionerad hellre borde slå sig ned på allvar i lärdomsstaden, när han ändå tydligen framhärdat i sitt vetenskapande även som emeritus. "Nej, ser du", kom hans stillsamt humoristiska svar, "här finns det så många professorer förut, men i Västerås är jag i alla fall den ende". Hans ord voro ingalunda ett utslag av det slags ärelystnad, som talar ur de bekanta orden: "Hellre den förste i denna småstad än den andre i Rom".

Fastmer voro de säkert framsprungna ur troheten mot den stad och den skola, som han kom att ägna sin längsta tid och gärning. Född östgöte, scholaris i Linköping, adjunkt i Örebro och lektor i Västerås har han velat förbli den för vårt land så betydelsefulla provinsiella lärdomstraditionen trogen, vilken blommat i hägnen av vördnadsbjudande katedraler och omsvävats av en Olaus Petri och en Johannes Rudbeckii anda. Som en trogen arbetare i Vingården har han vårdat detta specifikt svenska kulturarv och burit det vidare som en levande låga genom nattomhöljda tider. Jag citerar ur ett brev till undertecknad: "Min ärelystnad har nog eljest varit den att kunna göra något som kunde duga, oberoende av vad jag själv fick heta." Vi, hans forna lärjungar, som fingo mottaga den heliga elden från hans fackla, bringa honom vår vördnad och vårt tack.

Torsten Zetterquist.

Verner Enblom.

Adjunkt vid Karolinska läroverket 1905—1928.

För Örebro-Karolinaren av Kååå.

Den gamle ungdomsvännen, idealisten och eldsjälén P. G. Lyth fick höstterminen 1905 till medlärare i "sina ämnen läroverksadjunkten fil. lic. August Verner Enblom, som då efterträdde framlidne adjunkten Gustaf Arvid Sundblad. Den nye adjunkten blev dessutom rektors skrivbiträde. Till och med utgången av september 1928, då han avgick med pension, kom Verner Enblom att bli en av den klassiska bildningens förnämliga representanter vid läroverket. Han är numera, sedan han blev änkeman, bosatt i Uppsala.

Med nöje åtog jag mig att i Örebro-Karolinaren försöka återge den minnesbild jag såsom en av de många bland hans forna lärjungar bevarar av Verner Enbloms själsfina personlighet och gedigna, om grundlig lärdom och omsorgsfull lektionsförberedelse vittnande undervisning. Mina intryck härröra huvudsakligen från åren 1912 och 1913, då jag hade förmånen att ha "Verner" till klassföreståndare i de båda sista gymnasieklaserna. Han hörde till den sortens lärare som utan större åthävor kunde vinna respekt och gehör. Om man i kamratumgänget försökte imitera honom, lade man sig till med ett lågmält, liksom ur själsdjupet framvällande tal med korrekt och försynt valda ord och uttryck. Man beledsagade imitationen med att kupa ena handen över den andra och gnugga den inre mot den yttre, vilket skulle illustrera den lätta nervositet, som måhända utgjorde ett karaktäristikum för allas vår Verner, om något irriterade honom. Han blir säkerligen inte stött, om dessa rader skulle råka falla under hans ögon, ty hans allvarliga läggning uteslöt inte en fond av humor. Den tog sig under lektionerna ofta uttryck i att någon på föreliggande uppgift tillämplig anekdot berättades —, åtföljd av ett leende, som lyste upp ett ansikte, vilket annars med sin djupa blick bakom glasögonen, sin ljusa hy och sin tänkarpanna, krönt av uppåtstruket silver år tedde sig präglad av lärda mödor.

Verner Enblom är folkskollärareson från Fässberg i Göteborgs län, född 5 juni 1863. Han blev student i Göteborg 1883, fil. kand. i Uppsala 1888 och fil. lic. 1896. Efter provår vid Södermalms läroverk 1897-1898 blev han vikarierande adjunkt vid Norra latin 1898-1902 samt fortsatte där som e. o. lektor till 1905, då han fick sin utnämning vid Karolinska läroverket. Under åren 1925-1933 var han latinlärare vid Risbergiska skolans nyinrättade gymnasium.

Disciplinen, vållade honom för egen del aldrig några svårigheter, men såsom klassföreståndare i den Ring L, III jag tillhörde hade han

den otacksamma uppgiften att söka utröna, vem som var huvudmannen i ett galoschattentat mot en lärare, som råkat ådra sig klassens misshag. Det blev inte någonting strafftal, endast en allvarlig vädjan inför klassen, att den skyldige borde ge sig till känna och en direkt öppen fråga till ett par av de mest exemplariska ynglingarna, om de visste något. Även rektor Melanders vädjan förklingade ohörd, hela klassen ställde sig solidarisk med "attentatorn" och tog nedsatt sedebetyg, en för alla och alla för en. Vi hörde dock intet strafftal, endast ett beklagande av faktum.

Verner Enbloms lektioner var idel högtidsstunder. Han var metodisk och samvetsgrann i sin undervisning. Särskilt trivsamt hade den lilla gruppen av greker, då den tillsammans med "Verner" fick dra sig tillbaka på kartrummet och läsa Xenofons Anabasis samt Novum Testamentum Grace. Även den som valt detta studium mindre av entusiasm för själva språket än så mycket mer genom avsky för den högre matematiken kände trivsel och trygghet i det närmare umgänget med den korrekta och av varm nitälskan för en levande undervisning besjälade läraren. För "Verner" blev latinet och grekiskan inte några döda språk. Med sina grundliga kunskaper i den antika kulturens historia förstod han att på ett fängslande sätt ge en färgrik bakgrund till lärobokens stoff. Under lektionerna höll han sig gärna på stående fot och kunde lugnt vända blicken från klassen, när han koncentrerade sig på berättandet. Kontakten återknöts plötsligt med ett vaksamt, forskande men aldrig bistert ögonkast. Man kände, att han höll ett fast grepp i tyglarna och ville vårt bästa. Efter studieåren mötte vi honom ofta i Skolstaden. Han stannade och växlade några vänliga ord och hörde sig för om studentkamrater i förskingringen. På kamratmöten höll han hjärtliga och gemytliga tal. En gång berättade han humoristiskt, hur han som nybliven lärare vid Karolinska läroverket blev bjuden hem till lektor Lyth på ärter och fläsk. Lektor Lyth hade då skämtsamt sagt sig ha hört, att nykomlingen "skulle vara en riktig "latinbuse". Detta uttryck måste dock te sig helt främmande både för Enblom själv och för hans lärjungar. Möjligen får härmed förstås, att han redan under universitetsåren vann stadgat rykte som spränglärd latinare.

I årsredogörelsen för 1928-1929 meddelar rektor Josef Lind, att läroverket med detta läsår gör tre stora förluster. De avgående lärarna är adjunkten fil. lic. August Verner Enblom, adjunkten fil. kand. Albin Almberger och lektorn fil. lic. Fredrik Wilhelm Sandwall. Verner Enblom och hans lärargärning får följande, om allas höga uppskattning vittnande karakteristik:

"Adjunkt Enblom har från sin ungdom ägnat sitt varmaste intresse åt den antika kulturen och grekernas och romarnas tungomål. På detta område har också hans förnämsta gärning vid läroverket

utövats. Många årgångar elever ha profiterat av hans grundliga kunskaper, hans samvetsgranna, lugna och givande undervisning. I allt sitt förhållande till lärjungarna har han eftersträvat och förverkligat det antika humanitetsidealet. Därför har han också i mycket hög grad vunnit de ungas aktning och förtroende. Och i sällsynt hög grad har han, icke minst genom sina måttfulla och lidelsefria inlägg i kollegiediskussionerna, vunnit sina kamraters odelade sympati. Många vänliga tankar följa honom, då han nu efter en mycket hedrande läraregärning går att njuta sitt otium cum amplissima dignitate.”

Vid sidan av sin läraregärning ägnade sig Verner Enblom med varmt intresse åt kyrkliga angelägenheter. Han tillhörde en lång följd av år kyrkorådet, först i den gemensamma församlingen och sedan i Nikolai, där han också en tid var kyrkovärd. En sund och varm religiositet, sannolikt bevarad från föräldrahemmet, präglade, hans mönstergilla liv och gärning.

För oss, hans forna lärjungar är det en glädje, att han ännu i 80-årsåldern befinner sig vid relativt god hälsa, en lärare av gamla stammen, som bland sina böcker och minnen kan känna sig omsluten av forna lärjungars och kollegers varmaste sympatier.

För att komplettera bilden av min så högt värderade klassföreståndare vände jag mig efter lång tvekan skriftligen till honom själv med en begäran om närmare uppgifter från studieåren och något om lärare vid läroverket i Göteborg och vid universitetet. Jag var sent ute och bad Farbror Enblom liksom mången gång förr ha överseende med mig. Han villfor omgående min begäran och sände följande skildring, som belyser, hur han som ung studiosus fick leva under mycket blygsamma yttre förhållanden på samma gång som han med flit och ihärdighet tillgodojorde sig undervisningen: ”Efter det jag genomgått småskolan och folkskolan, vann jag inträde i Mariestads femklassiga elementarläroverk år 1874. Här verkade på den tiden under rektor I. H. Sörenssons ledning en rad utmärkta lärare, som i sina resp. ämnen lade en mycket god grund för kommande studier. Jag nämner t. ex. kollegan L. R. Lundén, som undervisade oss i latin och matematik, Jag kan icke vara nog tacksam för hans undervisning i matematik. På den levde jag sedan hela min skoltid, och den latinska form- och kasusläran blev av honom inpräglad för all tid.

År 1879 övergick jag till Skara högre allmänna läroverk, där jag tillbragte ett år i nedre sjätte klassen. Här fick jag flera kamrater, vilkas vänskap jag haft glädje av under hela mitt liv. Jag nämner J. A. Eklund, biskop i Karlstad åren 1907—38, R. Friberger, med. professor i Uppsala, A. F. Runstedt, prost och psalmdiktare, Ernst Vallgren, statens torvingenjör, J. E. Rosell, kyrkoherde em. Bland de många utmärkta lärarne vill jag nämna J. P. Lagergren, Landt

manson och Thorell. Skollivet i Skara är av många så utförligt skildrat, att jag här förbigår det. Jag vill endast nämna, att det utgjorde en fullkomlig kontrast till skollivet i Göteborg, dit jag övergick år 1880.

En tillfällighet gjorde, att jag kom att byta läroverk h. t. 1880. Detta ombyte hade för mig mycket stor betydelse, icke minst i ekonomiskt avseende. Tack vare Hvitfeldtska stipendier och enskild undervisning kunde en fattig skolgosse där skaffa sig sitt uppehälle nästan på egen hand. Kanske kan det roa medlemsbladets läsare att höra, hur jag ordnade det för mig. Jag väljer klass 7: 1, läsåret 1881-1882.

Vid slutet av vårterminen 1881 föreslog en av mina klasskamrater, att jag skulle förena mig med honom och hyra ett rum samt spisa på värdshus. Förut hade jag haft en billig inackordering hos en snickare. Min kamrats förslag tilltalade mig, och vi hyrde ett rum vid Mellangatan i Haga för 25 kronor i månaden. För den summan skulle vi också ha kaffe med dopp om mornarna. Samtidigt hade jag antagit plats som informator hos en kyrkoherde, som hade skolhushåll för tre söner. För rummet betalade jag alltså kr. 12: 50 pr månad. Middag intogo vi på ett nykterhetsvärdshus för 75 öre, alltså per månad kr. 10: 85. Vi fingo där tillräckligt med mat och svagdricka. Frukost åto vi på ett annat värdshus, som låg i vår stråkväg, för 25-30 öre. Beräkna vi efter det senare priset, blir det kr. 9: 30 per månad. Alltså 12: 50 + 10: 85 + 9: 30 = kr. 32:65. För läsningen med mina disciplar hade jag kr. 15: 50 pr månad samt kvällsmat. Skolhushållet sköttes av en gammal duktig trotjänarinna, som gav mig ett duktigt mål god och hemlagad mat. Drar jag nu av kr. 15:50 från kr. 32: 65, återstå kr. 17: 15, som jag alltså måst rekvirera hemifrån, om jag icke varit Hvitfeldtsk stipendiat. I den egenskapen uppbar jag 50 kr. i kvartalet, d. v. s. två gånger under terminens lopp. Beräknar man terminen till 4 månader, utgjorde alltså mina inkomster för terminen kr. 162: — och mina utgifter för rum och mat kr. 130: 60. Jag hade alltså kr. 31: 40 över till böcker. Terminsavgiften var, vill jag minnas, 4 kr.

Så billigt hade jag kunnat leva, men jag och min rumskamrat kostade nog på oss ett och annat nöje, som icke var alldeles nödvändigt. Vi gingo t. ex. gärna på teatern, där vi naturligtvis sutto på de billigaste platserna. Jag såg under dessa år några av Shakespeares förnämsta dramer. Det kunde också hända, att vi gingo ut på kaféet ”Idealet” eller ”Nya Idealet” och drucko kaffe eller te med en stor ostsmörgås”.

En liten läroverkssatir.

En människokännare präglade en gång satsen: ”Det ges här på jorden ingen ren och oblandad glädje. Jo en: skadeglädjen.” — En annan illusionslös herre, den afrikanske greken Aristippos, nu död sedan 2200 år, påvisade till varning för Lyckans guldgossar och till tröst för de snävt behandlade, att glädjens styrka och dess varaktighet stå i omvänt proportionellt förhållande till varandra. Ju starkare glädje, desto ovaraktigare, var alltså Aristippos iakttagelse. Med denne gamle vise sammanträffade jag för en tid sedan i drömmen. På min fråga, vad som gjorde mig den äran, berättade han, att han från dödsrikets Elysium av de lycksaliga men hjärtans uttrå— kade styresmännen för fädernestaden Kyrene blivit sänd att studera kulturförhållandena i det nutida Europa för att med en sannfärdig reseskildring väcka det utdöda skrattet och leendet till liv i de saligas ängder. Han sade sig ha hos oss i mångahanda måtto iakttagit löj— liga fakta, som slående bevisade just den starka glädjens korta varaktighet; efter att ha berört den erotiska erövrarens, så ock den politiske erövrarens skrämmande men korta fröjd kom han in på ett ämne, som mycket intresserade mig, nämligen satsens giltighet rörande vårt skolväsen. ”I detta underliga land,” sade han, ”där allt är genom lag och laga stadgar fastställt — även ynglingarnas och, underligt att säga, även jungfrurnas undervisning — har jag trott mig finna, att vid pass vart tionde år stark olåt uppstår av mycken olust vid tillämpningen av en undervisningslag, som blivit under stort jubel och starka trumpetstötar antagen för avhjälpande av svåra missförhållanden, vilka i sin tur förmentes bero på en tio år tidigare stiftad lag. Och så undan för undan allt längre tillbaka i tiden”.

Ej utan blygsel svarade jag honom då, att skaparna av nya stadgor för undervisningen att börja med gemenligen så yvdes, som hade de därmed smitt ett skarpeggat och strålande svärd, varmed de menade sig skola i ett nu nedlägga den onde rese, som bär namnet "Allt Ont i tiden", men att i en sådan strid svärdet gemenligen visade sig otjänligt, för ägaren snart till intet annat brukbart än att därmed sarga sin tumme. — Aristippos, som i mig såg en meningsfrände, erbjöd mig nu att få läsa reseberättelsens avdelning om Sveriges högre skolväsen. Den lydde så, som följer: ”Min lärofader Sokrates lärde mig om intet annat så i varje fall konsten att sönderriva allsköns bländverk. Först och främst: vilken glädje och stolthet kan väl vara dåraktigare än den, som föräldrarna i detta glädjefattiga land allmänt hysa över att ha med herkulisk möda fört sin i förtid bleke och glasögonbeprydde son genom en trång port in i det hårdaste fängelse, där den unge är dömd att tillbringa åtta år eller mera i det gruvligaste tvångsarbete, ej olikt det, som krigsfångar eller grova

brottslingar nödgades möda sig med i de sicilianska stenbrotten? Och de fångvakande läromästare, som där hålla piltarna till tvångsarbete, synas mig vara omänskligare än bödlar. Visserligen lär piskan genom lag vara ryckt ur deras händer, men en ond och skarp tunga är så god som något gissel, och mot det onda ögat, som förtager både själens och kroppens styrka, kan ingen lag tillfyllest skydda. Ej under då, att föräldrarnas fröjd hastigt byts i grämselse och att de med mycken längtan se fram mot den dag, då deras barn kunna förväntas varda ur plågohäktet frigivna. Man har sagt mig, att den akt, varigenom de unga fångarna givas lösa, än benämnts mogenhets- än student- d. ä. läsarexamen. Det senare namnet synes mig äga mer fog för sig, alldenstund i detta land utan mycket läsande intet anses till något duga. Man har ock sagt mig, att i frigivningens stund de av glädje förryckta anförvanterna hölja de unga liksom offerdjur med blommor och även med kransar av Apollons heliga lager. Det har jämväl förtalts mig, att den största myckenheten av blommor och isynnerhet lager därvid spilles på dem, som lärdoms— fängelsets myndigheter bevisat den största nåd, så att de blivit givna lösa, fastän man haft god grund att förmoda, att de ännu ett år skulle nödgas i fängelset kvarbliva. Har även sagts mig, att de blomsterprydda unga under höga skrin kastas upp i luften och att de sedan under backantiska rop, som med mycken orätt kallas "sånger", bäras till sin faders och moders hus samt att de där hyllas med en festmåltid och ett dryckeslag, liksom hade de vunnit en olympisk seger eller hemburit priset i en tragisk tävlan vid de stora dionysierna. Vid dessa orgier i hemmen sjunges oavlåtligen och mycket illa en sång, vars ord de även förvrída, de säga nämligen: "Sjungom studentens lyckliga da'rl", liksom vore den lösgivnes lycka mera varaktig. Sångens ord säga fastmer blott en dag vara lycklig, och så med rätta, ty redan den följande dagen ter sig förvisso ganska olustig på grund av de svåra plågor, som plåga följa på svalg och dryckenskap samt inandandet av en här brukad stark och ond rökelse, ävensom det äckel, som måste gripa varje rätt-sinnig yngling av måttliga anlag, då han hör sin gärning frigivningsdagen otillbörligen upphöjas såsom röjande både snille, rådighet och hjältemod. De dagar, som sedan komma, torde fyllas av olustigt grubblande över den frågan, varmed den unge skall framdeles kunna livnära sig, eftersom här i landet så underligt tillstånd råder, att fast ingen kan leva utan att arbeta för födan. Är det ock så ställt, att ingen, som tillbragt sin ungdom i lärdomsfängelset, är tillfreds, med mindre han bevarar skenet att hava en boklörd mans liv och gärning. Att knåpande med hantverk och svettpressande kroppsarbete synes dem föga lockande, förstår jag nogsam: kroppens mödande utom för krig och idrottsliga lekar anstår ju allenast slavar och de simplaste småborgare. Men vartill allt detta myckna läsande i böcker? "Stor bok stort ont", har en av våra filosofer sagt. I Grekland på min tid inhämtade en

fri och ansedd mans son i sin tidigare ungdom grunderna av de kunskaper och färdigheter, som kallas gymnastik och musik, till skola och palestra ledsagad av en fadern tillhörig slav, den där ödmjuk i uppsyn, åthävor och ordasätt skulle åt gossen tjänstvilligt bära böcker och andra tillbehör. Grammatisten, som undervisade den unge i musik, hade icke despotiska åthävor utan var en hövlig man, som ödmjukt mottog de små lärpenningar, söm gossens fader behagade sända honom; ej heller paidotriben i palestran tog sig vid den gymniska undervisningen stora och dryga later utan røjde, även han, den sofrosyne eller hovsamhet, som anstår en ringa man i undervisningen av en kaxes son. Sedan kunde den, som önskade utbildta sin vältalighet och andra gåvor, som i statslivet komma väl till pass, gå till en kringresande sofist att av denne taga undervisning. Den betalning, som sofisterna krävde, var visserligen ej ringa, men han talade vänligt, ja, ofta smickrade till sina unga åhörare och förelade dem inga svåra och förödmjukande lärdomsprov, sådana som detta lands förnämsta sofister, de s. k. professorerna, med mycken ondskefullhet underkasta de unga män, som vilja ägna sig åt statens tjänst. Ville man icke utbetala grova lärpenningar till sofisten, stod det en fritt att sluta sig till atenaren Sokrates. Denne, som vandrade omkring i sin fädernestad under allehanda samtal med sina landsmän, tog ingen betalning av sina lärjungar och var fast lustig att höra, när han med lekfullt träffsäker talekonst vederlade de bland gemene man gängse meningarna om sanning och dygd.

Huru som helst hyser jag endast ringa vördnad för de svenskes ur stora böcker med stor möda utletade kunskap. Jag skulle ej heller i deras lärdomsskolor till något pris, om än så ringa, vilja sätta min son, därest ödet förunnade mig en sådan. Och torde här rätta platsen vara att något vidlyftigare avhandla de icke ringa olägenheter, som äro till finnandes i de svenskes sätt att offentligen undervisa de unga Sättet är korteligen sådant, att den hastigt flyr sin kos, denna omåttliga glädje, som föräldrarna kände i den stund, när de hart när med våld trängt den unge sonen in i lärdomshäktet. Glädjen — så har man sagt mig — förbytes inom kort i vedervilja och vrede. Den första mycket starka förgrymmelsen griper fäderna, när barnen å läromästarnas vägnar ålägga dem att utan dröjsmål hos bokmånglarna för grova penningar köpa åt de unga stora och tunga böcker, på inhemskt och främmande tungomål skrivna och fulla av mycken fåvitsk lärdom, varom man i Grekland på min tid visste litet eller intet att förtälja. -Vad fäderna därtill säga, är vid pass följande: gällde utgiften allenast ett dryckesoffer, brännoffer eller rökoffer åt Dionysos, vinguden, åt Demeter, bukens beskyddarinna, eller åt Afrodite, kärleksnöjenas gudinna, borde ingen penningutgift anses oskäligen, men kravet från dessa förryckta dyrkare av Athena, bokens och vettets gudinna, på sådana måttlösa påkostningar borde på intet sätt tålas.

Ny orsak till vrede få piltens både fader och moder, när läromästaren med den unge sände dem ett bud, som är skrivet på papyrus och vari de giva tillkänna, att gossen läser mycket illa i bok, att han låter tankarna fladdra omkring likt en svärm hymettiska bin och att han gör läromästarna allsköns förtret genom onda eller skalkaktiga upptåg. Förgäves pläga fäderna då uppsöka läromästarna för att genom häftig motsägelse stoppa munnen till på dessa lögnhalsar, som illa berykta deras oskyldiga barn. De gå emellertid därifrån hem och utfara med hårda ord och sträng hand mot den unge sonen, att han icke må Vidare förorsaka slika plumpa och odrägliga papyrers hemsändande till vanära för ansedda föräldrar. Pläga desslikes fäderna sätta sina hustrur att om aftnama vara i läromästarnas ställe genom att tillse, att sonen verbotim inhämtat honom förelagda lärdomsstycken ävensom deras rätta mening tillbörligen fattat. Vad gagn det kan medföra, därsom modern icke själv är rätt lärd, därom må upplyst folk döma. — När under slikt odrägligt arbete och ont tillstånd ett år förgått och det kommit därtill, att läromästarna skola giva tillkänna, om gossen kan synas skickad att upptagas i en högre lärdomskrets att där få del av högre lärdomsstycken, vållas ofta än större förtret. Mången gång säga nämligen läromästarna gossen vara en dåre och en skalk, föräldrarna säga åter, att han är både vis och god, eftersom ju visa och goda barn födas till världen av visa och goda föräldrar. Men detta föräldrarnas tal båtar föga, enär överhetspersonerna ständigt giva de av dem tillsatta läromästarna rätt. Den unge nödgas merendels i det stenbrott, som här nämnes ferieskola, åt stränga och platt onyttiga studier ägna den sommartid, han rätteligen bort helga åt lättjans, blommornas och kärlekens gudinnor samt åt badstrandens najader. När sommaren är tilländalupen och gossen återvänder till skolan att av läromästarna prövas, äro dock dessa ofta mer godmodiga. De säga, att visserligen pilten torde vara likastor åsna som sin fader och till högre studier föga mera skickad än sin fru moder, men att de ändock ej äro helt obenägna att försöka hans goda vilja och fattningsgåvor beträffande ett större och mer doktoralt lärdomsmått. Varför vara mångordig? Åren gå, och änt-i-ligen står den unge, nu en yngling om 18, 19 eller högst 20 år, i begrepp att söka tränga sig ut genom lärdomshäktets tränga port, genom vilken han för många år sedan under starka basunstötar trängde sig in. Nu är emellertid de svenskes sinnesart så sträv och till det yttre aristidisk, att de synas ha sin lust i att ställa fällor för dem, som hoppas att genom godsinta läromästares släpphänthet och gunst bli va ur lärdomshäktet hulpne ut. Till den ändan hava de tillsatt ett utskott av mycket visa men desslikes ondskefulla mån, det de benämna Överstyrelsen och som intet annat synes beställa än att med törnen beströ de ungas lärdomsstråt och att slutligen för dem platt omöjligt göra att utslippa ur lärdomshäktet. Med bistånd av några deras handgångne män och onda redskap författas i hemlighet

många och snärjande lärdomsprov för dem, som sagt sig vilja bliva ur lärdomsfångenskapen förlösta. Dessa lärdomsprov förbliva ända till provningsdagen platt okända, då ju en var medhjälpare vid deras hopsättande får med dyra och grova eder förbinda sig att icke för penningar eller goda ord, nykter eller rusig, vakande "eller sovande för någon på något sätt röja provets innehåll. För att om möjligt avslöja provens hemlighet sägas de unga under godsinta läromästares ledning rota sig tillhoppa, sökandes genom allehanda sofismer, drömtydningar och astrologiska beräkningar utspana, vad möjligen kan stå skrivet i de hemliga papyrusrullar, som skola givas dem att vid den stora prövningen tolka och utlägga. Bittert får man här ångra, att man vänt sig bort från det delfiska oraklet, genom vars besörjande eljest ej ringa klarhet kunnat vinnas i den dunkla saken. Händer väl ändock någon gång, om ock sällan, att man på någon punkt gissningsvis kommit sanningen nära. När på prövningens dag uppgifterna delgivas de unga, är för de lyckliga gissarna dock föga vunnet: de, som av sig själva äro välbegåvade och kunniga, kunna väl genom förberedelser ha lyckats finna något, varmed de lägga ännu en aln till sin längd, de allra enfaldigaste däremot hava av den i förväg illa sammanraf-sade lärdomsmassan mera skada än gagn; de äro liksom skeppare, som med allehanda kramgods så illa överlasta sitt lilla fartyg, att det går i kvav. Även den måttligt utrustade vinner föga berömmelse med ett skriftalster, som, mycket olik övriga alster av hans stilus, synes hava en fullärd sofist till upphovsman. Helt visst månede det bereda ondskefullt skämtsamma män av hög bildning och utvecklad omdömesförmåga ett ej ringa nöje att genomläsa slika vittra skrifter av enfaldigt folk. Mig rinner härvid i hågen fabeln om kajen bland påfåglarna.

Om kvällen samma dag, som provet i det egna landets språk förelagts de unga, plägar någon vis äldre man offentligen giva tillkänna, vad som honom synes vara att säga om detta provs elva huvudpunkter, de s. k. "ämnen". Han stöter i en stor, starkt ljudande basun, kallad radio, vari hans röst höres över hela landet och varigenom han förkunnar, om ämnena äro svåra eller av skälig lätthet, om de äro enfaldiga eller "fina", ävensom huru enligt hans eget fullhugsade omdöme sakerna äro att rätteligen förstå och utlägga. Må man ej klandra mig för alltför stor uppriktighet, när jag säger mig vara gången från hans trumpetande lika litet upplyst, som jag kom därtill, ja, endels än mindre klok! När åtskilliga dagar förlupit och det börjat komma därtill, att de granskande läromästarna skola säga ifrån, huru väl eller illa deras lärjungar hanterat dem förlagda uppgifter, varder i landets dagliga nyhetsskrifter, de 5. k. "allmänna tidningarna", ett starkt men oenigt skriande: dels av sådana, som hålla dessa uppgifter hava varit av en fast otrolig och tyrannisk svårighet, dels av sådana, som säga det vara en vanvördnad mot detta lands lärda bildning att förelägga prov av sådan onaturlig lätthet. Tager jag

månne mycket fel, när jag är böjd att giva dem rätt, som trott sig märka, att det först nämnda anskriet höjes mestadels av dem, som själva släta lärare som följd därav hava släta lärjungar, de där ej lyckats väl med proven, det motsatta gnyet åter mest av dem, som det året icke hava lärjungar till prov anmälda? Omsider tystnar gnyet, och man går till att var på sin ort avgiva de vitsord över provens hanterande, som de unga synas hava förtjänt. Då endast de, som härutinnan lyckats någorlunda väl, få i prövningen gå vidare, lär det hända, att somliga undervisare, glömska av sin förra omildhet, nu visa alstren av sina lärjungars klena insikt eller klandervärda tanklöshet en icke ringa efterlåtenhet. För att förhindra, att genom läromästarnas oskicklighet, lättja eller mannamån stor skada tillfogas den lärda bildningen, har man här i landet träffat sådana anstalter, som här skola sägas. Man uttager vid de s. k. akademierna höga sofister, s. k. professorer eller yrkeslärda, ”de där i grupper om tre och tre resa till lärdomshäkterna att närvara vid de ungas prövande och därvid tillse, att så i de ungas befrågande som i svarens bedömande så tillgår, som rätt är. Där som nu någon lärjunge storligen brister i de stycken, vari man av honom rätteligen kunnat förvänta insikter, där säga dessa granskningsmän eller censorer sitt fullhugsade veto mot denne lärjunges utsläpande. Fastän 'censores icke äga att med hårda och odrägliga tillmälen tala till lärjungar och läromästare, än mindre då draga dem vid håret, äro de dock allmänligen fruktade och rätt illa lidna, efter vad som sagts mig. Till mildrande av deras onda lynne och oskäligen stränghet plägar man ofta dem till ära anordna läckra måltider med mycket och starkt vin, kanske i hopp att de förutom den bukens tacksamhet, som höves belevade män, jämväl skola den följande dagen vara så sömnaktiga, att de icke skola giva alldeles så noga akt, där som de unga på en eller annan punkt icke visste att nöjaktigt göra reda för sig. De, som sådant dyrt besvär göra sig, göra det helt visst förgäves: operam et oleum perdunt. Åtminstone har det icke försports, att censores under de onda år, då dyrtid och inopia armorw: mycket försvårat eller platt omöjliggjort slikt överdåligt gästabudsfirande, skulle visat mera ondartat lynne eller argare skadelystnad än eljest.

Man har sagt mig, att i den skriftliga prövningen stor åtskillnad förmärkes mellan det slätaste och det förträffligaste, som av de unga åstadkommes. Intet under, då ju den apolliniska själen är fylld av klarhet och harmoni, men den kaotiska själen är idel mörker och oreda. Även vid den muntliga prövning, som de unga undergå i censores' närvaro, säga mina sagesmän skillnaden vara stor mellan de bästa och de sämsta. Ingen lärer förvåna sig över att vid svåra och maktpåliggande prov de enfaldiga och illa förberedda te sig som halvblinda och stelbenta åsnor, som hårt manade av pådrivarens stimulus, tröga och ständigt snubblande med nöd komma framåt. Mer undran väcker väl den befängdhet, som vissa ynglingar av mer än van

liga själs gåvor och goda insikter stundom röja vid den muntliga prövningen. Min sagesman förtalde mig om en sådan yngling av eljest stor merit, vilken intet förnuft röjde. Helt säkert med rätta, förliknade han honom vid en ädel och ärekär häst, som på kapplöpningsbanan i sin alltför stora iver reser sig på bakbenen och fäktar i vädret med frambenen och så icke kommer ur fläcken.

Då jag eftersport, vilka motstycken till den grekiska gymnastiken och musiken som i de svenskes frigivningsprövningar kunna förmärkas, har man icke haft stort annat att nämna än endels de unge skriftlärdes uppkastande i luften, det de kalla hissning, endels det smattrande med hornstötar, varunder mångenstädes det samfällda tåget genom staden försiggår. Det missljudande skriande åter, som småhopar av gratulanter på vägen till de enskilda husen upphäva, mest att förlikna vid sårade tjurars bölande eller hungriga vilddjurs rytande, kännes den grekiska musiken intet vid.

Slutligen må ett än en gång sägas: att i detta land alltför många ynglingar med klen utrustning drivas fram på lärdomsvägen, dessa som för böckers rätta bruk äga ringa eller alls ingen tjänlighet. Månget i trä skuret beläte tror sig alltför gärna vara Fidias Athenabild i Parthenon. Vad man här borde göra för att utan gagnande och nödig bildnings försummande hindra skaran av *pseudosofister* att till men för landet allt mer tillväxa, säger sig min sagesman ana snarare än säkert veta. Dock att därom lämna besked gåven I mig intet uppdrag. Jag haver talat. Leven väl!"

Nils Lundqvist.

Ur det förgångna.

Valter Bratt: FIGURER OCH KRUMELURER.

Syftet med följande rader är att fästa örebrokarolinamas uppmärksamhet på en intressant bok, som författats av en gammal karolinare, förre huvudredaktören för Nerikes Allehanda Valter Bratt. Bokens titel röjer, att författaren i sina hågkomster huvudsakligen dröjer vid möten med egenartade människor. Ett rikhaltigt galleri av sådana möter man i boken: att börja med familjens medlemmar jämte umgängesvännar och underhavande på Dalkarlsberg med omnejd. Så följa lärare och skolkamrater i Nora skola och Karolinska läroverket i Örebro. Därefter presenteras huvudredaktörer och journalistkamrater från de magra men rörliga läroåren i den svenska landsorten. Vi ställas sedan inför intressanta ögonblicksbilder av mer eller mindre intervjuvilliga ministrar, av betydande riksdagsgubbar, av självmedvetna tidningskungar, dem författaren mött under sin mångåriga verksamhet i Stockholm, då han i allt mera ansvarsbärande ställning men med starkt beskuren handlingsfrihet och knappt tillmätta ekonomiska resurser prövade den övertygelsetrogna publicistens osäkra existens. Till sist tecknas kontursäkra profiler av örebroare från de årtionden, då det förunnades förf. att som huvudredaktör för Nerikes Allehanda göra en självständig politisk insats.

De mötande figurerna och krumelurema skildras. med milt förståande eller avslöjande skarpblick; Skildringen blir, även då den ställer sig ogillande, aldrig obarmhärtig, därtill har förf. alltför öppen blick för den mänskliga naturens allmänna ofullkomlighet; dessutom har han den ytans graciösa lekfullhet i förening med allvar på djupet, söm kännetecknar humoristen.

Boken har mycket av intresse för älskama både av den ostörda idyllen, av satirisk miljö- och personskildring och av den översiktliga politiska orienteringen. Man känner sig sakkunnigt ledsagad av en lika rättvis som rättrådig ciceron, därtill av en man med en under åren klarnad men aldrig svalnad idealitet. Framställningen är rapp och stilen sober. Boken förtjänar att varmt rekommenderas.

Boken, vars pris är 7:- kr., kan rekvireras hos Nerikes Allehanda eller hos förf., adr. Mogatan 17, Örebro.

N. Lqt

Litet läroverksstatistik

Denna termin uppgår antalet lärjungar vid Karolinska Läroverket till 585. Av dessa tillhöra 195 gymnasiet och 390 realskolan. Av gymnasisterna äro 67 latinare — härav 7 greker — och 128 realare. När stunden nalkas, komma 14 resp. 42 av dessa herrar eller deras eventuella flammor att blanka ettöringar med årtal varierande mellan 1925 och 1931.

Av de 585 karolinarna ha 414 sin hemort i Örebro, medan 148 komma från länet i övrigt. De återstående 23 härstamma från nio andra av rikets län.

Ett minne av d:r Axel Vallström.

”Svarta” Vallström var visst icke omtyckt av alla; han kunde nämligen vara mycket sarkastisk. När han fyllde 75 år, och jag ringde på kamraterna för att samla till en stor ask fin chokolade (han tyckte inte alls om tobak, men däremot om sötsaker) svarade en av kamraterna: ”Nej, men jag ska gärna satsa en femma till den, som ger 'Svarten' ett kok stryk”. Det som låg bakom detta uttalande var en så kallad lappskrivning, V. var nämligen den enda som använde det systemet i Karolinska. S. var rakt inte något språkgeni, och vid en skrivning frågade S. gång på gång, vad det eller det ordet hette. Svaret var varje gång: ”Lämna en glugg, för du kommer kanske sedan på ordet. Du vet, att Ni alltid får god tid att läsa genom edra skripta”.

När vi om någon vecka fick tillbaka skrivningarna, började Vallström på följande sätt: ”Du Rudolf Larsson är en av dem som skrivit bäst. Du har ingen glugg, men några märkvärdiga ord har du förstås. Ganska fiffiga, för resten; men du S. har som vanligt skrivit sämst. Du har lika många gluggar, som en italiensk lazaron har på sina byxor”.

John Nerén.

Sällskapet Örebro-Karolinare i Stockholm

kallas härmed till ordinarie höstsammanträde i Restaurang Tre Remmarnes festvåning lördagen den 8 november 1947 kl; 7.30 6. m..

1. Föreningsangelägenheter.
2. FRÅN TJASSES REGERINGSTID — kåseri av redaktören K. S. Karlsson, ("K. K.") Örebro.
3. Supé (å. kr. 8: 50 inkl. öl, kaffe och servis). Restaurangkort erfordras.
4. Samkväm.

Vardagsdräkt.

STYRELSEN.

Innehåll

Litet Liedgreniana.....	3
Verner Enblom.....	8
En liten läroverkssatir.....	12
Ur det förgångna.....	19
Litet läroverksstatistik.....	20
Ett minne av d:r Axel Vallström.....	21
Sällskapet Örebro-Karolinare i Stockholm.....	22